

Bevisning

I detta avsnitt ges en översikt över unionsrätten om inhämtning av bevis i gränsöverskridande ärenden.

Bakgrund

Avskaffandet av gränskontroller i EU har gjort det mycket enklare för privatpersoner i EU att resa fritt, men det har också gjort det lättare för kriminella att verka över gränserna.

Följaktligen är det nödvändigt att EU-länderna samarbetar effektivt vid inhämtning av bevis i straffrättsliga ärenden.

Unionsrätten

Nuvarande situation

Reglerna i EU om inhämtning av bevis i straffrättsliga ärenden baseras på överenskommelser om ömsesidig rättslig hjälp.

I synnerhet gäller följande:

- [Europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål](#), antagen av Europarådet den 20 april 1959, samt dess tilläggsprotokoll och bilaterala överenskommelser som ingåtts i enlighet med artikel 26.
- [Konventionen om tillämpning av Schengenavtalet](#) och dess tilläggsprotokoll.
- [Konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater från år 2000](#) och dess protokoll.

Från och med 2017

Från och med den 22 maj 2017 kommer inhämtning av bevis i EU att regleras av direktivet om en europeisk utredningsorder.

Det nya direktivet baseras på principen om ömsesidigt erkännande och ersätter motsvarande bestämmelser i ovan nämnda konventioner.

Det kommer att vara tillämpligt mellan de EU-länder som är bundna av direktivet.

Efter antagandet av direktivet upphävdes [rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder](#) från 2008 (som hade ett mer begränsat tillämpningsområde) genom förordning (EU) 2016/95 av den 20 januari 2016.

Konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål från år 2000

Denna konvention är det **vanligaste** instrumentet för att inhämta bevis.

Det omfattar ömsesidig rättslig hjälp på områden som

- upptagande av vittnesmål från **misstänkta** och **vittnen**,
- användning av videokonferenser,
- användning av **efterforskningar** och **beslagtagande** för att inhämta bevis, och
- telekommunikation.

Dess protokoll innehåller regler om insamling av information om **bankkonton** och **banktransaktioner**.

Framställningar om ömsesidig rättslig hjälp

Den ansökande myndigheten kan kontakta den utfärdande myndigheten direkt.

Såvida den verkställande myndigheten inte har skäl att vägra att tillmötesgå en framställan bör framställan verkställas snarast möjligt och, om det är möjligt, inom den tidsfrist som angetts av den ansökande myndigheten.

För att säkerställa att de bevis som inhämtas är tillåtna måste myndigheterna i det verkställande landet iakttä de förfaranden som angetts av myndigheterna i det ansökande landet, förutsatt att förfarandena inte strider mot grundläggande rättsprinciper i det verkställande landet.

Direktivet om en europeisk utredningsorder

En europeisk utredningsorder är ett rättsligt avgörande som har utfärdats i eller godkänts av en rättslig myndighet i ett EU-land för genomförande av utredningsåtgärder i ett annat EU-land i syfte att inhämta bevis i straffrättsliga ärenden.

Direktivet om en europeisk utredningsorder antogs den 3 april 2014. Danmark och Irland valde att inte delta.

Syftet med direktivet var att införa principen om ömsesidigt erkännande samtidigt som

- flexibilitet i den ömsesidiga rättsliga hjälpen bibehålls, och
- grundläggande rättigheter iakttas.

Utredningsordern omfattar samtliga utredningsåtgärder (utom inrättandet av en gemensam utredningsgrupp).

En europeisk utredningsorder kan utfärdas i straffrättsliga, administrativa eller civilrättsliga förfaranden, om beslutet kan leda till förfaranden inför en brottmålsdomstol.

De utfärdande myndigheterna får använda en europeisk utredningsorder enbart om utredningsåtgärden är

- nödvändig,
- proportionell, och
- tillåten i liknande inhemska ärenden.

Enligt det nya direktivet måste det verkställande EU-landet genomföra utredningsåtgärderna lika **skyndsamt** och med **samma prioritetsgrad** som i liknande inhemska ärenden.

Utredningsåtgärder måste också verkställas "så snart som möjligt". Direktivet fastställer tidsfrister (högst **30 dagar** för beslut om erkännande och verkställande av en begäran och **90 dagar** för att faktiskt verkställa begäran).

EU-länderna kan vägra att tillmötesgå en begäran på vissa grunder. Följande allmänna skäl till vägran gäller för samtliga åtgärder:

1. Immunitet eller privilegier eller regler om begränsning av straffrättsligt ansvar som hänför sig till tryckfrihet.
2. Skada för väsentliga nationella säkerhetsintressen.
3. Det rör sig inte om straffrättsliga förfaranden.
4. Principen om ne bis in idem.
5. Extraterritorialitet i kombination med dubbel straffbarhet.
6. Oförenlighet med åtaganden om grundläggande rättigheter.

För vissa åtgärder finns ytterligare skäl att vägra ett verkställande:

1. Avsaknad av dubbel straffbarhet (utom om handlingen finns upptagen i en förteckning över svåra brott).
2. Det är omöjligt att verkställa åtgärden (utredningsåtgärden finns inte eller är inte tillgänglig i liknande inhemska ärenden, och det finns inga alternativ).

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Senaste uppdatering: 14/02/2018